

Buitenplaats Mattemburgh

Hoogerheide (NB)

WAAROM VERDIENT JOUW TUIN DE TITEL 'DE MEEST BIJZONDERE TUIN VAN NEDERLAND'?

'Landgoed Mattemburgh' is vernoemd naar Maria van Mattemburgh. Haar echtgenoot, burgemeester van Bergen op Zoom kocht vanaf 1807 gronden aan, waarop zij zelf in 1846 opdracht gaf tot de bouw van en riant buitenhuis. Haar zoon Louis liet daaromheen vanaf 1843 de stijtuin aanleggen. De tuin heeft het karakter van een Franse tuin, met strak geschoren hagen en bomen en met bijzondere kuitplanten zoals citroenen en laurierbomen. Aan de straatkant van het huis werden bijzondere mozaïek perken aangelegd in de stijl van furst von Puckler Muskau. Ook werd er een Engelse landschapstuin aangelegd met slingerende paden, boomgroepen, waterpartijen en verrassende zichtlijnen waarbij gebruik is gemaakt van de natuurlijke hoogteverschillen van de Brabantse Wal. Het theekoepeltje ligt op een kunstmatig heuveltje van 11 m boven NAP, van daaruit lopen prachtige zichtlijnen het dal in. De Oranjerie werd in 1847 gebouwd om de bijzondere kuitplantencollectie die in de loop der jaren was aangeschaft, te kunnen laten overwinteren.

Voor de familie was Mattemburgh destijds een buitenplaats waar zij in de zomer vertoefden en in het jachtseizoen hun vrienden ontvingen. De rest van het jaar woonde men er niet. De familie is altijd wel betrokken geweest bij het beheer van het landgoed. De achterkleindochter, Marie Louise Cuypers, bracht met haar Franse echtgenoot wel meer tijd door op het landgoed. Toen de gravin stierf, verzocht ze haar man om het landgoed aan de Stichting Brabants Landschap te verkopen, hetgeen in 1970 geschiedde. De tuin en het landhuis werden bovendien, na het overlijden van de graaf in 1982 aan het Brabants Landschap geschonken.

Brabants Landschap destijds heeft de belofte gedaan het landgoed in originele stijl te behouden. Sinds de openstelling voor publiek wordt de tuin jaarlijks door velen bezocht en geniet, in tegenstelling tot voorheen, ook de 'gewone burger' van het feit dat we deze de prachtige stijtuin, inclusief de historische kuitplantencollectie, behouden.

AUTHENTICITEIT

De tuin is aangelegd tussen 1843 en 1878. Als men het landgoed op komt, waan je je weer helemaal in de 19e eeuw. Zo wordt het Furst Puckler von Muskau monument nog jaarlijks op de historische wijze aangeplant met plantgoed waarbij de kleur van het blad, de kleuren van 'de taart' vormen. Uniek voor Nederland. Wat wellicht het meest bijzonder is, is dat de oudste kuitplant uit de collectie dateert uit het jaar 1850. Deze kuitplantencollectie is uniek en bestaat grotendeels nog uit de exemplaren die rond 1850 zijn aangeschaft. De historische waarde daarvan mag niet onderschat worden en is in het grote belang van behoud van groen erfgoed. Inmiddels vormt onze collectie een belangrijke schaduwcollectie voor de Nationale Citruscollectie. Zij zijn al meerdere maken historische rassen komen enten om deze te kunnen behouden. Wij hebben enkele jaren geleden Clethra's kunnen schenken aan paleis het Loo en ook in Potsdam schitteren 'onze' Clethra's. Deze waren inmiddels al uit hun collecties verdwenen, maar op Landgoed Mattemburgh bewaard gebleven. Het is voor Brabants Landschap natuurlijk een eer om mee te mogen werken aan deze Europese samenwerking om het historische groene erfgoed te behouden. En deze bijzondere collectie staat ook nog in de kuipen die toentertijd speciaal voor de familie ontworpen zijn. Dit vastgelegde ontwerp met de Franse Lelie erin verwerkt is uniek en mag alleen op landgoed Mattemburgh gebruikt worden.

DUURZAAMHEID

In de loop der jaren bleek dat de oude oranjerie voor de kuisplantencollectie niet meer effectief te gebruiken was. Om deze prachtige kuisplantencollectie een geschikte overwinterplek te geven en voor te bereiden op het voorjaar is de Wintertuin (een moderne variant van de oranjerie) gebouwd. Dit gebouw beschikt over de nieuwste technologieën om het perfecte klimaat te bieden, die de planten in goede conditie houdt én er voor zorgt dat de planten in deze ruimte hun broodnodige winterrust krijgen. Voor het onderhoud van de tuin is recent een elektrisch voertuig aangeschaft. Er zijn zonnepanelen geplaatst (uit het zicht vanwege de hoge erfgoedwaarde) en er is enkele jaren geleden een 'centraal energieconcept' ingevoerd. Alle gebouwen op het landgoed worden verwarmd vanuit een centrale pelletkachel. De tuin wordt zo veel mogelijk bewaterd met op eigen terrein opgevangen regenwater, hiertoe zijn ondergronds grote buffervaten geplaatst. Een laatste slag in de verduurzaming is de villa, die binnenkort op de planning staat om te gaan renoveren.

SOCIALE COMPONENT

Wat als je ook een mooie plek kunt zijn in de breedste zin van het woord...

... een plek waar mensen met enorme passie vrijwilligerswerk doen, zowel als gids voor diverse, geïnteresseerde groepen, als vrijwilligers in de stijl- en/of moestuin.

... een plek waar ook mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt een vaste plek hebben, een betekenisvolle werkplek.

... dat je een plek kunt zijn dat voor wandelaars en fietsers gebruikt wordt als start-/eindpunt.

... dat elke dag open is, zodat de mensen even 'weg van alle drukte' kunnen mijmeren en wandelen.

Wat als dat lukt...

En dit is wat er gebeurt op Mattemburgh, elke dag weer is er plek voor al deze mensen. En die ervaren de waarde van deze bijzondere plek...

WAT ZOU JIJ DOEN MET HET PRIJZENGELOD VAN €10.000?

Zoals aangegeven is een van de belangrijke stijlelementen van Landgoed Mattemburgh, de kuisplantencollectie. Deze collectie staat in prachtige kuipen, die nog volgens het oude ontwerp van de familie werden en worden gemaakt. Om de kuipen en planten te behouden voor de toekomst, is restauratie nodig. De ruim 90 kuipen hebben een nieuwe bescherm en verflaag nodig. Enkele kuipen moeten ook gerenoveerd worden. De combinatie van de historische planten en de kuipen zoals ze vroeger al op het landgoed stonden, maken samen deel uit van het aanzicht van het landgoed. De bijdrage zouden we daarom graag gebruiken voor het opknappen van de kuipen. Om deze daarna weer in de 'oude' kleuren, de komende jaren te laten stralen op het landgoed.